

GEANNOTEEERDE AGENDA INFORMELE MINISTERIËLE BIJENKOMST DEMOGRAFIE 18-19 NOVEMBER 2024

In deze Geannoteerde Agenda treft u aan:

- Informatie over de informele ministeriële bijeenkomst demografie op 18 en 19 november 2024.

Informatie over de informele ministeriële bijeenkomst demografie op 18 en 19 november 2024

In het nu volgende informeer ik u over de informele ministeriële bijeenkomst demografie van 18 en 19 november, georganiseerd door het Hongaarse EU-Voorzitterschap. De informele bijeenkomst vindt plaats in Boedapest. Nederland zal op ambtelijk niveau worden vertegenwoordigd. Er vindt tijdens deze informele bijeenkomst geen besluitvorming plaats.

Agendapunt: intergenerationele solidariteit

Doel Raadsbehandeling

Het Hongaars Voorzitterschap beoogt een debat te houden over intergenerationele solidariteit en de betrokkenheid van ouderen bij het bevorderen van een gezonde levensduur en maatschappelijke participatie.

Achtergrond

Een discussiedocument ten behoeve van het beleidsdebat is ten tijde van het opstellen van deze Geannoteerde Agenda nog niet beschikbaar. Er zijn wel een aantal voorlopige discussievragen gedeeld die het onderwerp intergenerationele solidariteit breed aanvliegen.

Inzet Nederland

De omvang en samenstelling van de Nederlandse bevolking veranderen de komende dertig jaar door migratie, (dubbele) vergrijzing en toenemende diversiteit. De Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050 concludeert dat er keuzes gemaakt moeten worden. Zonder deze keuzes, komen zowel onze economische als onze brede welvaart in het gedrang en zullen essentiële publieke voorzieningen verder onder druk komen te staan. Daarnaast kan de solidariteit tussen generaties verminderen als socialezekerheidsregelingen niet meer betaalbaar zijn.

Participatie en gelijkwaardige toegang tot de arbeidsmarkt en andere domeinen van het openbare leven zijn belangrijke schakels om aan de volgende generaties een vitale samenleving over te dragen. Het kabinet ziet de verhoging van de arbeidsparticipatie, in het bijzonder die van ouderen, als een belangrijk onderdeel in de aanpak van de uitdagingen van vergrijzing en arbeidsmarktcrisissen. De netto arbeidsparticipatie van ouderen kent een stijgende trend in Europa, waarbij Nederland één van de koplopers is (met een netto arbeidsparticipatie van 69% onder 60- tot 65-jarigen in het tweede kwartaal van 2024). Het kabinet vindt het belangrijk om deze trend door te zetten. Verhoging van de pensioenleeftijd en stimulerende maatregelen om langer door te werken kunnen hieraan bijdragen, zoals het verkorten van de loondoorbetaling bij ziekte van AOW'ers. Verder gaat het kabinet uit van een brede aanpak rond gezond langer doorwerken met als stip op de horizon dat uiteindelijk iedereen gezond werkend het pensioen kan halen.

Daarnaast stimuleert het kabinet dat mensen bewust nadenken over later en hierover met hun sociale netwerk praten. In dit kader heeft het ministerie van VWS in maart 2024 de campagne 'Praat vandaag over morgen' gelanceerd. Deze campagne is erop gericht om ouderen aan te zetten tot het gesprek over de thema's: wonen, zorg en fit blijven.

Nederland zal haar inbreng in het beleidsdebat langs bovenstaande lijnen vormgeven. De verwachting is dat de meeste lidstaten onderschrijven dat intergenerationele solidariteit nodig is om maatschappelijke opgaven te beantwoorden. Vergrijzing speelt ook in andere EU-landen een grote rol en is een uitdaging voor het concurrentievermogen van de EU op de lange termijn.

Agendapunt: het ondersteunen van jongeren op weg naar een zelfstandig leven

Doel Raadsbehandeling

Het Hongaars Voorzitterschap beoogt een beleidsdebat te houden over het ondersteunen van jongeren aan het begin van hun onafhankelijk leven op het gebied van huisvesting, welzijn en werkgelegenheid.

Achtergrond

Een discussiedocument ten behoeve van het beleidsdebat is ten tijde van het opstellen van deze Geannoteerde Agenda nog niet beschikbaar. Het Hongaars Voorzitterschap heeft wel een drietal voorlopige vragen gedeeld die zien op jongeren en wonen, welzijn, en werkgelegenheid.

Inzet Nederland

Met de meeste jongeren in Nederland gaat het goed, maar onderzoek laat ook zien dat de mentale gezondheid van een te grote groep jongeren onder druk staat. Onzekerheid over de toekomst (waaronder ook woningnood) wordt door jongeren genoemd als onderliggende oorzaak voor stress of mentale klachten.

Voor jongeren is een eigen huis de belangrijkste eerste stap naar een zelfstandig leven. Helaas vormt wonen voor steeds meer mensen, waaronder jongeren, een bron van zorgen en onzekerheid. Het kabinet heeft als prioriteit gesteld om de woningbouw te versnellen. Deze bouwinspanning zal zich ook richten op specifieke doelgroepen, zoals jongeren en studenten. Het bouwen van nieuwe woningen kost echter tijd. Om de betaalbaarheid in de tussentijd aan te pakken, heeft het kabinet aanvullende maatregelen geïmplementeerd. Zo is op 1 juli de 'Wet betaalbare huur' van kracht geworden, welke ook van toepassing is op studentenkamers en gedeelde huisvesting, waar jongeren vaker wonen. Daarnaast wordt momenteel gekeken naar de mogelijkheden om de leeftijd waarop een huurder recht heeft op volledige huurtoeslag te verlagen van 23 naar 21 jaar. Ook worden manieren onderzocht om het gebruik van de bestaande woningvoorraad te optimaliseren. Veel jongeren vinden het leuk om een huis te delen, bijvoorbeeld met andere jongvolwassenen. Het huidige kabinet zal de huidige belemmeringen en onduidelijkheden in kaart brengen waarmee verhuurders en gemeenten kampen bij het ondersteunen van gedeelde huisvesting, met als doel deze belemmeringen zoveel mogelijk weg te nemen.

Het kabinet heeft volop aandacht voor de mentale gezondheid van jongeren en studenten. Het versterken van de mentale veerkracht en weerbaarheid van jongeren is belangrijk en urgent. Binnen de kabinetsbrede en integrale aanpak 'Mentale gezondheid: van ons allemaal' wordt samengewerkt met verschillende ministeries, gemeenten en tal van maatschappelijke organisaties om de mentale veerkracht van inwoners van Nederland en jongeren in het bijzonder te versterken. Ook komt er in dit kader een ambtelijk beleidsonderzoek naar mentale gezondheid en de ggz ('IBO Mentale gezondheid en ggz'). Daarin worden ook indicatoren op het vlak van bestaanszekerheid (armoede, schulden en wonen), werk/arbeidsparticipatie en belasting door school of studie meegenomen.

Hoewel de Nederlandse arbeidsmarkt krap is en de jeugdwerkloosheid in EU-perspectief laag, komen sommige mensen moeilijk aan het werk, zoals kwetsbare jongeren en jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het wetsvoorstel 'Van school naar duurzaam werk' heeft als doel om deze jongeren te helpen bij de overgang van school naar werk, en de juiste begeleiding en ondersteuning te geven richting economische zelfstandigheid. Zo zullen scholen aanvullende loopbaanbegeleiding aanbieden tijdens het onderwijs en na diplomering, welke gericht zal zijn op de overgang naar vervolgonderwijs of werk. Doorstroompunten zullen deze ondersteuning aanbieden aan jongeren zonder startkwalificatie tot 27 jaar met het doel om hun terug naar school of werk te begeleiden. Jongeren die meer preventieve en passende ondersteuning nodig hebben, kunnen terecht bij de gemeenten.

Nederland zal haar inbreng in het beleidsdebat langs bovenstaande lijnen vormgeven.